

EDİTÖRDEN

E. Orhan Örcü
MİSEM Komisyon Başkanı
Elektrik Mühendisi

SOMA'YI UNUTTURMAYACAĞIZ!

Elektrik Mühendisliği Dergisi'nin 451. sayısının dosya konusu SOMA. Ne yazık ki bu dosyamız mesleki sorunlar ve çözümler üzerine değil de siyasi iktidar, sermaye ve hatta yerel sendika işbirliği ile işlenen organize cinayet üzerine.

Soma Faciası'nın üzerinden 3 ay geçmesine rağmen sorunların çözümüne yönelik hiçbir önlem alınmaması ve hiçbir çalışma yapılmaması, hatta üzerinin örtülmeye çalışılması ülkemizde çokça rastlanılan bir uygulama. Bizler de Soma ve benzeri iş cinayetlerini unutturmamaya, sorumluları hesap vermeye çağırılmaya devam edeceğiz.

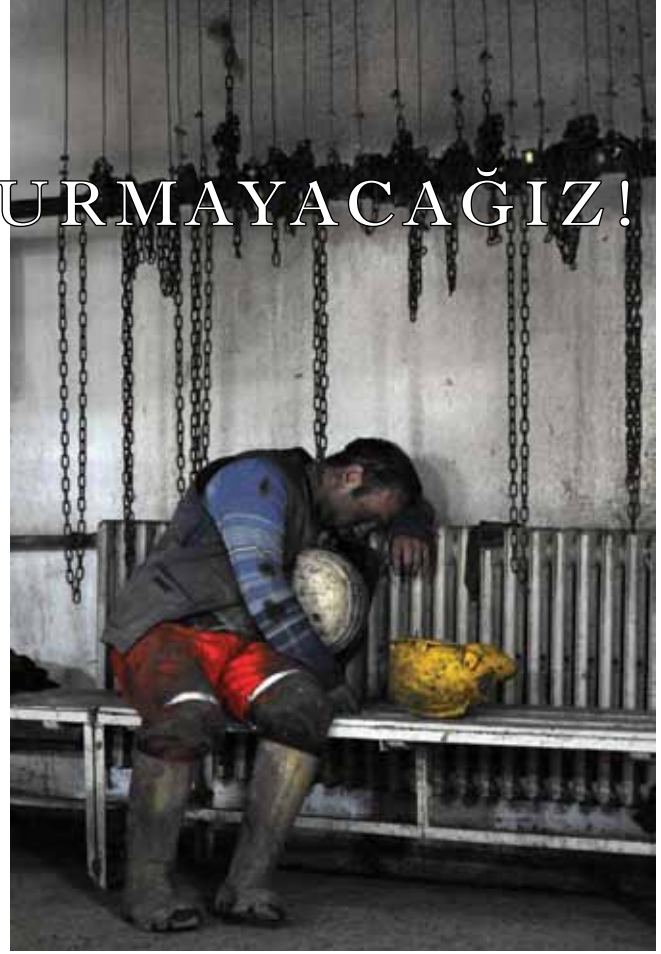
451. sayımızda zamana karşı bir çalışma ile hazırladığımız bu dosya ile sağır duvarlara ulaşmasak da derdimizi anlatılmı istedik.

Kurulduğu 1954 yılından bu yana, yani 60 yıldır ülke, meslek ve meslektaş sorunlarından yola çıkarak tavrını belirleyen Elektrik Mühendisleri Odası (EMO), Soma Faciası'nda da bu sorumlulukla hareket etmektedir. Odamız dergileri incelendiğinde her sayıda teknik, güncel, siyasal yansımaları görmekteyiz. Ve hatta reklam sayfalarımız incelendiğinde ülkemizin elektrik, elektronik sanayisinin aşamalarını da görmek mümkün. Bu çerçevede EMO olarak, tüm mühendislik camiasını, ülkemizi ve hatta dünyayı derinden sarsan bu faciayı dergimizde dosya olarak incelemeye çalıştık. Dosyamızın ana konusu olan kömür sektöründe yaşanan iş kazalarının ana nedeni küresel politikalar sonucu uygulanmakta olan özelleştirme ve taşeronlaştırma uygulamalarıdır. Bu uygulamalara son verilmeden iş kazalarının önlenmesi ve ülkemiz madencilik sorunlarının çözümü mümkün değildir. Kazaların sistemsal nedenleri açık ve net olarak belli olmasına rağmen mühendislerin, iş güvenliği uzmanlarının, teknik nezaretçilerin ve diğer teknik elemanların mahkemelerde sorumlu olarak gösterilmesi yaşanan en büyük haksızlıktır.

Madencilik, doğası gereği kendine özgü koşullar arz eden ve bu nedenle bilgi, deneyim, uzmanlık ve sürekli denetim gerektiren dünyanın en zor ve riskli iş koludur. Özellikle yeraltı kömür madenciliği, işçi sayısı başına düşen kaza ve ölüm sıralamasında bütün sektörlerin başında yer almaktadır. Soma Faciası'nın 3. ayında Soma'da yaşamını kaybeden maden emekçileri ile birlikte Kozlu, Karadon, Dursunbeyli, Kemalpaşa, Gediz, Küre, Ermenek, Sorgun, Armutçuk ve diğer maden işletmelerinde meydana gelen iş cinayetlerinde yaşamını kaybeden tüm maden emekçilerini ve meslektaşlarımızı saygıyla anıyoruz.

Soma'da ne olmuştu?

Bilindiği üzere; 13 Mayıs 2014 tarihinde Manisa'nın Soma İlçesi'ndeki yeraltı kömür ocağında meydana gelen faciada,

aralarında 5 maden mühendisinin de bulunduğu 301 maden emekçisi yaşamını yitirmiştir.

Meydana gelen facia; Dünya madencilik tarihinin en acı olaylarından biri olarak kayıtlara geçmiştir. Söz konusu olay, 21. Yüzyıl'ın en büyük maden kazası olarak nitelenmekte olup, içinde bulunduğumuz yüzyılda böylesi bir facianın yaşanmış olması, Dünya madencilik çevreleri tarafından şaşkınlıkla karşılanmaktadır.

Faciadan sonra, yetkililer tarafından, bu tür olayların madencilik "fıtratında" olduğu yönünde açıklamalar yapılmıştır. Madencilik ve benzeri iş kollarında kazaların yaşandığı doğrudur. Ancak madencilik sektöründe "facialar" artık çok gerilerde kalmıştır.

Felaketin ortaya çıkmasının ardından EMO, hem merkez hem de İzmir Şubesi'nden iki farklı heyetle bölgeye derhal ulaşmış; ilk aşamada katliam ile ilgili yaratılmaya çalışılan bilgi kirliliğinin önüne geçilmiştir. Her kazada olduğu gibi suçlanan elektrik sistemi burada da hemen "Trafo patladı" denilerek katliamın gerçek nedeninin üzeri örtülmeye çalışılmıştır.

İlk açıklamalarda trafo patlaması olarak belirtilen ve olağan bir kaza izlenimi verilmeye çalışılan felaket, boyutları itibarı ile ülkemizde yaşanan en büyük "iş cinayeti" durumundadır. Facia, hem "madencilik" hem de "işçi sağlığı ve güvenliği" alanında son 12 yıldır ağırlaştırılmış bir biçimde sürdürülen "özelleştirme", "piyasalaştırma" ve "taşeronlaştırma" politikalarının çöktüğünü göstermektedir.

Gerek Odamızın olay günü, olay yerinde yapmış olduğu incelemelerde, gerek Maden Mühendisler Odası'nın açıklamalarında ve firma yetkililerinin beyanlarında, gerekse savcılık tarafından açıklanan bilirkişi ön raporunda kazanın oluş biçimi kömür yanmasına bağlı karbonmonoksit (CO) zehirlenmesi olarak belirlenmiştir. Havalandırma, erken algılama, kişisel güvenlik donanımları, kaçış yolları, özel yaşam alanları gibi konularda tesisin ciddi eksiklikler taşıdığı, olayın oluş biçimi ile ilgili yapılan tartışmalarda açığa çıkmıştır.

EMO Yönetim Kurulu, Soma'da yaşanan maden faciasının ardından 14 Mayıs 2014 tarihinde bir basın açıklaması yaparak, işçi sağlığı ve güvenliği önlemlerine dikkat çekti. Bölgedeki EMO heyetinin inceleme çalışmalarını sürdürdüğüne dikkat çekilen açıklamada, trafonun patlama olasılığının olmadığı ifade edildi.

Odamız dışında TMMOB ve bağlı odaları ile özellikle Maden Mühendisleri Odası, sürece acilen ve doğru bir biçimde müdahale ederek yaratılmaya çalışılan bilgi kirliliğinin ve örtbas çabalarının önüne geçmiştir.

Dosyamızda Soma gerçeğinin her yönüyle incelenmesi ve tarihe not düşülmesi amaçlanmış ve ulaşabildiğimiz değerli dostlarımızın katkıları ile her açıdan genel bir resim ortaya konulmaya çalışılmıştır. TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi Maden Mühendisi Mehmet Torun'un "Madencilik ve İş Güvenliği Politikalarında İflasın Adı: Madenci Katliamı!" başlıklı kapsamlı değerlendirme içeren yazısıyla başlayan dosyamızda, EMO İzmir Şubesi'nin Soma Raporu yaşanan faciaya teknik anlamda ayna tutarken, yapılması gerekenleri gündeme getiriyor. Dosya kapsamında Maden Yüksek Mühendisi Dr. Nejat Tamzok'un "Soma Faciası'nın Gün Yüzüne Çıkardıkları" başlıklı facianın nedenlerini sorgulayan çalışması da yer alıyor. DİSK/Dev Maden Sen Genel Başkanı Tayfun Görgün'ün Soma'da sendikal hareketin sıkıntılarını açık yüreklilikle anlattığı yazısını okuyabilecek-

siniz. Yatağanlı maden ve enerji işçilerinin "Yatağan Soma Olmasın!" çığlığına da yer verdik. Dergimizin Yayın Kurulu Üyesi Elektrik Mühendisi Musa Çeçen'in neoliberalizmin saldırı aracı olarak denetimin piyasalaştırılmasını ele aldığı yazısı ise geniş bir perspektifle Soma Faciası'na giden yolun taşlarının nasıl bir bir döşendiğini gösteriyor. EMO Enerji Birim Koordinatörü Olgun Sakarya, Türkiye'de kömürden elektrik üretiminin geçmişten bugüne yerini ortaya koyan incelemesi ile EMO Basın Birimi'nden Kahraman Yapıcı'nın dünyada kömürün kullanımına ilişkin yazısı da dosya kapsamında yer alıyor. Dosyamızı tamamlayıcı bir çalışma olarak Uluslararası Enerji Ajansı'nın Enerji Teknoloji Perspektifleri 2014 Raporu'ndan kömür ile ilgili bölümün çevirisini dergimizde bulabileceksiniz.

Soma ve benzeri faciaların bir daha yaşanmaması için Soma bir milat olmalı ve madencilik politikaları, mevzuatı ve uygulamaları tümüyle gözden geçirilmeli ve yeniden düzenlenmelidir. Ancak bu çalışmalar sırasında geçmişte olduğu gibi meslek odaları, üniversiteler ve sendikalar dışlanmamalıdır. EMO olarak tüm üyelerimizle birlikte bu çalışmalara katkı vermeye hazır olduğumuzu bildiririz.

Emeği geçen tüm arkadaşlarımıza, özel olarak da EMO Basın Birimi'nde görev yapan Banu Salman ve Kahraman Yapıcı'ya teşekkür ederim.

Son söz yerine sevgili Mehmet Torun'un yazısının sonundaki cümleyi alıntılar istiyorum:

"Soma'da babasını kaybeden 7-8 yaşlarındaki bir kız çocuğuna babasının cennete gittiğini söyleyenlere verdiği yanıt; **'Ben babamın cennete gitmesini istemiyorum, yanımda olmasını istiyorum'** olmuştur.

Bu kızımız ve yetim kalan 450 çocuğumuz için insani sorumluluğumuzun karşılığı, Soma'yı unutturmamak ve hesap sormak olmalıdır." ■

